

DESET TISÍC
ŽIVOTŮ

MICHAEL POORE

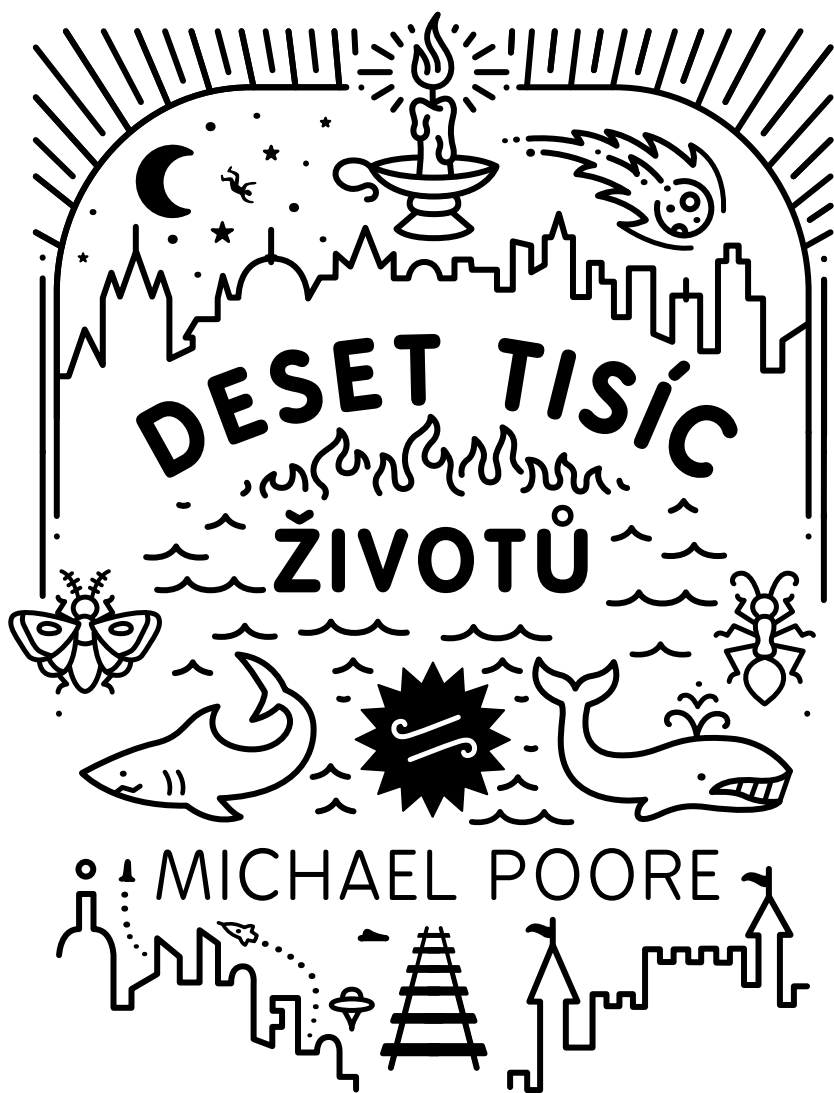
**DESET TISÍC
ŽIVOTŮ**

Reincarnation Blues
Copyright © 2017 by Michael Poore
All rights reserved.

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Kateřina Harrison Lipenská, 2019
Cover © Jim Tierney, 2019
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2019

ISBN 978-80-7642-622-1 (pdf)

FOBOS

Pro tátu a Barbaru

Mudrc z ostrova Orange Blossom

Florida Keys, 2017

Tohle je příběh mudrce jménem Milo. Začíná v den, kdy ho snědl žralok. Ten den vůbec nezačal špatně. Milo se probudil před východem slunce, své padesátileté tělo nasoukal do šortek a vydal se na pláž meditovat. V patách mu byl jeho pes Burt, takový velký černý trouba.

Milo se posadil do cukrově bílého písku, zavřel oči a ve vousech ucítil teplý slaný vánek. Vnímal svůj culík, který ho šimral na zádech, a křik racků. Tak se to dělá, když meditujete: vnímat věci, aniž byste o nich přemýšleli.

Milovi meditování dvakrát nešlo. Otevřel si plechovku s pivem a sledoval, jak vychází slunce. Mezitím, jako vždycky, čím víc se snažil na nic nemyslet, tím víc myslel na absurdní, neodbytné věci, třeba na svůj palec u nohy nebo Francii. Možná si nechá udělat nové tetování. Vypil snídani, vnímal oceán, vítal jeho prastarou lhostejnost. Snažil se přizpůsobit svůj dech – dech samotného času – a usnul, jako obvykle. Spal na pláži s pivem a se psem, až stoupající příliv zmáčel písek pod jeho kotníky.

Je dost možné, že v meditování byl nejhorší na světě. Ale vnímal to, přijal to a nechal se tím pokořit. Pokora byla jednou z věcí, které z něj udělaly mudrce.

Vrátil se domů a otevřel nový pytel psích granulí.

V tu chvíli byl žralok, který měl Mila za pár hodin sežrat, míle daleko. Hlídkoval v příboji kousek od ostrova St. Jeffrye's a čekal na kapustňáky.

Ten žralok věděl, že má hlad. Nemusel o tom nijak přemýšlet. Žralok žil v daném okamžiku, v každém okamžiku, v dokonalé

rovnováže smyslů a ticha, meditoval při svých cestách oceánem, aniž se musel snažit.

Milo chvíli pracoval na zahradě.

Hrál si se psem a potom si četl knihu o fosiliích.

Pak šel na internet a dvacet minut se díval na přiblblá videa.

Potom jel svou starou dodávkou do nemocnice St. Vincent's, protože návštěvy nemocných jsou důležitou součástí mudrcovy práce. Burt vzal s sebou.

Mazlení se psy lidem pomáhá, to je vědecky dokázané. Burt byl svým způsobem taky mudrc. Jako všechna zvířata.

Zrovna dnes šli Milo a Burt na návštěvu za paní Arlene Epsteinovou, která umírala, protože jí bylo sto let.

Spala, když Milo vešel, takže tam chvíli jen tak stál a díval se na ni. Napadlo ho, že v nemocnicích se lidi tak nějak zmenšují. Jak tam Arlene Epsteinová ležela v té posteli, křehká jako papír, člověk by nevěřil, že kdysi byla legendární barmankou, která rovnala neurvalé turisty zlomenou hokejkou.

Burt vyskočil na postel a packy položil na matraci.

„Milo,“ zívla Arlene. „To už je čtvrtek?“

„Sobota,“ odpověděl vkleče.

„Soboty jsem měla vždycky ráda,“ přemítala Arlene. „Myslím, že umřu v sobotu, jestli to půjde.“

„Ale dneska ne,“ řekl Milo. „Vypadáš dobře.“

„Paráda,“ odpověděla, posadila se a zatahala ho za vousy. „Můžeš mě vzít na procházku.“

Arlene neměla procházky dovolené. Na dveřích jejího pokoje byla cedulka, na které stálo, že jí hrozí „nebezpečí pádu“. Milo se na cedulku vykašlal a z kumbálu o pár pokojů vedle ukradl chodítko.

Arlene udělala krok asi tak každé tři vteřiny. Milo se držel vedle ní jakoby nic, připravený ji okamžitě chytit, kdyby něco. Burt se procházel podél zdi a náruživě čmunchal. (Psům se v nemocnicích

líbí. Představte si všechny ty rozličné pachy, kterých se nikdy úplně nezbavíte.)

Když ušli tři metry, Arlene se zeptala: „Milo, ty víš, co se stane, když umřeme?“

Řekl jí pravdu. „Jo,“ odpověděl.

Jeden krok. Dva kroky.

„A co?“ zeptala se.

„Vrátíš se jako něco jinýho.“

Arlene se nad tím zamyslela.

„Jako jiný člověk?“ chtěla vědět.

„Nebo pes. Nebo mravenec. Možná i strom. Burt byl v minulým životě řidič autobusu.“

Stařenka se zastavila.

„Nedělej si ze mě prdel,“ řekla. „V sobotu umřu a chci to vědět.“

Milo se na ni podíval hlubokýma a upřímnýma očima.

„Prožil jsem skoro deset tisíc životů,“ řekl jí. „Jsem nejstarší duše na planetě.“

Arlene se mu podívala do jednoho oka, potom do druhého. Zdálo se, že se jí zamlouvá, co vidí. Postavila chodítko stranou, oběma rukama vzala Mila za ruku a trochu se o něj opřela.

Šli dál.

„Budu to pořád *já*?“ zeptala se.

„Jasně,“ řekl Milo. „V podstatě jo. Ale máš se zlepšovat, pochopitelně.“

„Hm, jako strom se asi vrátit nechci.“

„Nemusíš.“

Arlene ho pohládila po ruce a pověděla mu, že je hodný kluk.

Burt vyčmuchal na zemi něco nechutného a s gustem to pořádně olízal.

Kdyby šel Milo tehdy plavat a sežral by ho žralok, byl by to báječný a velkorysý závěr jeho života. Jenže tak to nebylo.

* * *

Žralok, který měl pořád hlad, snědl kaši z mořských okounů a trochu plujících odpadků a teď se proháněl hlubinami mezi ostrovy, kolem vnějších útesů Orange Blossom.

Žralok sám byl v minulém životě mořský okoun. Byl už různá potrava. Byl královnou Jahodového festivalu v Troy v Ohio v roce 1985. Občas se mu tyhle ostatní životy vybavovaly ve snech.

Teď ale plaval a měl hlad, plaval a měl hlad.

Milo se teprve chystal do práce. Mudrc musí taky vědět, jak důležitá je práce.

Milo se živil dvěma věcmi.

První věc: Byl rybář a průvodce při sportovním rybaření.

Měl loď, která se jmenovala *Jenny Ann Loudermilk*, a nechával si od lidí zaplatit spoustu peněz za to, že na ní mohli chytat ryby. Turistům na ostrově se dalo naučtovat skoro cokoliv.

Dnes měl Milo naplánovaný úklid na palubě *Loudermilk*. Možná nějaký zákazník přijde, ale tak trochu doufal, že ne. Těšil se, že si půjde zasurfovat, jestli budou vlny.

Stál na palubě s hadicí v ruce a omýval rací trus a staré rybí vnitřnosti. Burt se stočil do klubíčka na podlaze v kormidelně a pozoroval mouchy na předním skle.

Milo myslel na Arlene Epsteinovou a říkal si, jestli má strach. Doufal, že ne. Smrt je jako dveře. Lidi jimi prochází pořád, ale pořád je děsí. O tom přemýšlel, když zahlédl na molu něco třpytivého.

Byl to turista v tričku ORANGE BLOSSOM KEY. Robustní chlap ve středních letech, s knírkem, ve slunečních brýlích, úplně nových botách na loď a slaměném klobouku.

Milo najednou dnes odpoledne pracovat nechtěl. Zachtělo se mu vyrazit do hospody u BoBa, sednout si na bar a pít pivo.

„Pojedete ještě dneska?“ oslovil ho turista.

Krucifix.

„Náš zákazník, náš pán,“ odpověděl Milo. „Když řeknete, že pojedeme, tak pojedeme.“

„Za kolik?“

Milo mu sdělil svou cenu a chlap zavrával. (Že by...)

„Poslouchejte,“ začal mu radit Milo, „sežente si ještě tři čtyři lidi, budete to mít levnější a můžeme vyrazit zítra ráno –“

Ale turista vypadal, že má na srdci něco neodkladného.

„Ne,“ řekl. „Pojedeme.“

„Tak si naskočte,“ vyzval ho Milo a natáhl k němu silnou, opálenou, potetovanou ruku.

Turista se mu představil jako Floyd Gamertsfelder.

„Prodávám koberce,“ pokračoval.

„To je bezva,“ řekl Milo a uvolnil lana.

Burt z lodi vyskočil a klusal po molu směrem domů. Na vodu nepatřil a moc dobře to věděl.

Floyd Gamertsfelder vůbec nechtěl chytat ryby. To Milo věděl hned, jakmile ho uviděl, jakmile uslyšel tu zvláštní naléhavost v hlase prodávče koberců. Taková byla tak polovina Milových zákazníků. Zaplatili spoustu peněz za jeho čas, palivo a výstroj, ale byli tam kvůli něčemu těžšímu, co bylo hloub než kranas nebo marlín.

A tohle byla ta druhá věc: profesionální mudrc a poradce.

Lidé za ním přicházeli proto, že měli problémy, které sami nedokázali vyřešit, a doslechli se o něm. Úplně stejně jako lidi v pohádkách chodí do hor, aby našli mudrce, skuteční lidé jezdili zdaleka, aby si mohli promluvit s Milem na jeho lodi na moři, za cenu pronájmu na půl dne.

Bylo to od nich chytré. Když za sebou máte skoro deset tisíc životů, přece jen je pravděpodobné, že jste se něco naučili. Milo do své jediné duše vměstnal tolik vědění a zkušeností, že vytvořily tlak, který je rozpálil, až se přetvořily v moudrost tak, jako se uhlí mění v diamanty. Jeho moudrost byla jako nadpřirozená schopnost.

Byla mu vidět v očích – jako zelený vesmírný oheň – a taky na jeho potetované kůži rozbrázděné vráskami, jako by v ní opálení zapustilo kořeny.

„Vlastně jsem s vámi chtěl jen o něčem mluvit,“ přiznal Floyd, když vyjeli z přístavu.

„Já vím,“ řekl Milo.

Za vlnolamem se *Loudermilk* pěkně zhoupla. Plány na surfování vypadaly nadějně. Doufal, že Floyd bude mluvit rychle.

Trpělivost, připomnělo mu jeho *boa*. Soucit.

Milo přikývl, palce a ukazováčky dal do polohy *mudra*, šlápl na to a nabral směr na moře.

Floyd Gamertsfelder mluvil pomalu.

Milo tak trochu doufal, že se otevře a vysype celý ten svůj záhadný problém dřív, než vyjedou moc daleko, ale ne. Floyd se zmínil o tom, že si chce promluvit, a potom zmlkl, koukal na horizont a tvářil se mrzutě.

Mila to nepřekvapilo. Většinou to chvíli trvalo. Lidi přinášeli hlavolamy, které byly složité a osobní. Chvíli se museli houpat na vlnách, než se svěřili. Museli vidět jeho vesmírné oči a slyšet oceán, jak se převaluje v jeho hlase mořského vlka a motorkáře.

Milo skoro vždycky vozil své zákazníky na stejné místo, se stejnými souřadnicemi. Pevnina tady byla z dohledu, byla to hodina cesty na otevřené moře a znal to tady jenom on. Kotvu shodil třicet metrů hluboko přesně vedle zapomenutého vraku ponorky, umělého útesu, na kterém žily skoro všechny druhy zvířat v zálivu.

„Tady nepotkáme ani mrtvého,“ říkával Milo svým zákazníkům.

S Floydem se nechali asi dvě hodiny kolíbat na vlnách nad ponorkou, chytali makrely a měsíčníky.

Floyd otevřel chladicí box, který s sebou přinesl, a dali si pivo.

„Byl jste někdy ženatý, Milo?“ zeptal se Floyd.

Á, manželské trable. Manželství tvořilo 80 procent mudrcovy práce.

„Jo,“ řekl Milo. (Devět tisíc šest set čtyřicet devětkrát.)

„No,“ začal Floyd, „jde o to, že podle mě moje žena na mě není zrovna hodná.“

Milo ze sebe vyloudil zvuk značící porozumění.

„Ne že by mě podváděla nebo tak. To ne. Možná to bude znít přihlouple, ale nikdy pro mě neudělá nic hezkýho, jako třeba že by mi přinesla sklenici vody, když sekám zahradu. Jsem staromódní? Říká se přece, že je to o maličkostech, ne? No, tak ona prostě žádný tyhle maličkosti nedělá.“

Milo se natáhl za sebe a ztlumil motor.

„A co já, dělám já takový maličkosti *pro ni*?“ pokračoval Floyd.
„To teda dělám. Minulý týden jsem uvařil špagety a – ty jo, něco se děje!“

Floydovi zatahal za vlasec pěkný kranas. Strávili patnáct minut tím, že ho přitahovali.

Zvedl se mírný vítr. Dole, mezi žebry staré ponorky, sledovaly tisíce ryb stín *Jenny Ann Loudermilk*, plížící se po mořském dně. Žralok, který měl Mila sežrat, ještě pořád míli od nich proháněl hejno makrel a svižně klouzal na sever podél mořského srázu.

„Je vaše žena hodná na ostatní lidi?“ zeptal se Milo.

„Ani ne,“ přiznal Floyd.

„Kde myslíte, že je problém?“

Floyd se zhluboka nadechl a řekl: „Já si vlastně myslím, že moje žena je nepříjemný člověk. Myslím, že mě nemá moc ráda, a vlastně ani nikoho jinýho.“

„Proč od ní neodejdete?“ zeptal se Milo.

Floyd tu otázku zpracovával dobrých pět minut.

„Snažím se chovat jako dospělý,“ vypravil ze sebe nakonec. „Říkám si, že možná jen potřebujeme čas. Manželství je práce. A tak –“ otočil se konečně na Mila. „A tak si myslím, že musím dospět a *chtít*, aby se věci zlepšily. Mí rodiče nevychovali žádnýho slabocha.“

Milo se nedíval Floydovi do očí. Sledoval moře, hledal něco konkrétního.

„Vydržte minutku,“ vyhrkl a hodil návnadu hooooooooodně daleko, díval se za ní, jak žbluňkla.

Tiše počítal: čtyři, tři, dva, jedna – a potom škubl, zaklonil se jako šílenec a na palubu přímo před Floyda hodil obří našťvanou barakudu.

„*Kriste pane!*“ vyjekl Floyd. „*Co blbnete?*“

Barakuda sebou mlátila, celá jedny obrovské čelisti a zuby jak břitvy, které okamžitě rozcupovaly palubní hadici.

Floyda popadla panika a začal předvádět divoký taneček, poskakoval a točil se dokola.

„Zachovejte se jako dospělý člověk,“ poradil mu Milo.

Barakuda se vymrštila do vzduchu a chňapla Floydovi po ruku.

„Dejte tomu čas,“ dodal ještě Milo. „Rybaření je práce.“

Barakuda sešrotovala prázdnou plechovku od piva a chystala se na Floydovy kotníky.

Prodavač koberců, stejně jako většina lidí, byl statečný, když to bylo potřeba. Překonal své zděšení, předklonil se, chytil rybu vprostředku a vyhodil ji z lodi. Vydával přitom zvuky – něco mezi vzlyky a rozzuřeným vrčením.

A potom tam stál a třásl se, napumpovaný adrenalinem, a pokoušel se rozhodnout, jestli má dost odvahy na to, aby na Mila znovu zařval.

„Problém s barakudou,“ řekl Milo, „není v tom, že se nechováte jako dospělý. Problém je v tom, že je to barakuda. Jestli s ní nechcete být na lodi, jeden z vás musí pryč.“

Floyd se posadil na rybářskou židličku. Po chvilce řekl: „Ano.“

Řekl to strašně smutně, ale vypadal šťastně.

Milo na to šlápl a vyrazil k domovu. Doufal, že si ještě stihne užít zbytek odpoledne.

Kdyby umřel tehdy, byl by to konec poetický a uspokojujivý. Jenže neumřel.

Místo toho se opil v hospodě u BoBa.

Hospodu u BoBa na ostrově proslavil samotný BoBo: vycpaný pavián s vyceněnými zuby v plovací vestě, už na věky sedící na

bobku, s jednou rukou třímající pořádnou erekci. Barmanka si musela brát BoBa každý večer po práci domů, jinak by se děti vloupaly dovnitř a ukradly ho.

Milo se asi rok vídal s barmankou, která tady dělala přes týden, pětadvacetiletou bývalou profesionální fotbalistkou Tanyou. Po zavíračce jí pomáhal rovnat židle a pak jeli společně do jejího bungalovu (BoBo jezdil na korbě pickupu), kde si dali půl láhve vína a milovali se.

Za otevřeným oknem bungalovu se třísťily a syčely vlny. Pak znenadání jedna vlna vydala jiný zvuk, *bum*, jako velký buben uvnitř dutého kmene.

Zvuk surfu.

„Pojď si se mnou zasurfovat,“ navrhl Milo.

„Dneska ne,“ řekla. „Ještě se trochu opiju a půjdu spát.“

„Vzbudím tě, až se vrátím,“ řekl, naklonil se nad ni a políbil ji.

„Ne,“ zaprotestovala. „Děláš si srandu? Nech mě spát. Zítřka od rána makám.“

„Tak jo.“

To je uhozený, co? Tohle byl poslední rozhovor, který Milo v tomhle životě s nějakým člověkem vedl.

Přeplaval mělčinu, probojoval se lámajícími se vlnami a sklouzl do hlubších vod, kde se vlny ještě zvedaly, těsně před tím, než se převálily.

To měl ze všeho nejradši. Sedět takhle na prkně a čekat. Zahlédl světlo svíčky v okně bungalovu. Hádal, na co Tanya asi myslí. Přemýšlel, jak se má doma Burt, jen pár mil daleko. Spí? Slídí po pobřeží?

V takovém stavu myslí byl Milo v minutách před žralokem. Vzhledem k situaci to nebylo nejhorší.

Dokonce se mu zadařilo i trochu meditovat a ponořit se do okamžiku. Vnímal měsíc připomínající kloub, jako příběh nahoře ve vesmíru. Noc a vánek a –

Narazil do něj žralok.

Vystřelil zpod hladiny jako raketa se surfem v čelistech. Pro Mila to byl podobný zážitek, jako kdyby do něj vrazil autobus. Náhlý a prudký, doprovázený vědomím, že se děje něco špatného, i když zatím nevěděl co.

A potom už věděl a dostal strach.

Když vás žere žralok, je jedno, jestli jste mudrc, prodavač bot nebo mravenečník. Cítil, co se děje, hrozivě jasně – to příšerné trhavé drcení – a řval jako každý jiný.

Škoda. Vždycky si tak nějak představoval, že najde smrt jako objevitel, ve zlatém záblesku klidu a celistvosti, ne že bude sežvýkaný jak sekaná.

Jeho poslední slova byla: „Ne! Sakra! Ne!“

Hlas v jeho hlavě se pomalu utišil, světlo pomalu zhasínalo.

Burt, pomyslel si Milo, než se mu zatmělo úplně, bude určitě dost chytrý a najde si nového přítele, který ocení, jak milý je to pes. Byla to dobrá a přívětivá myšlenka, moudrá myšlenka, a potom se přes něj přehnalo něco jako obří uhánějící mezihvězdná noc, která ho uhasila jako –

Žralok se mrsknutím ocasu nasměroval dolů do střední hloubky. Za sebou nechal oblak krve a kousky surfu.

Nezastavil se, aby si to vychutnal nebo aby byl vděčný. Pořád měl hlad, a tak hledal něco dalšího k jídlu.

Jedna polovina žralokova mozku vnímala oceán, vnímala zvuky a tlukot srdce moře.

Druhá polovina vnímala teplo z dobrého jídla, které trávilo jeho břicho, a vzpomněla si, že kdysi byl okounem, makrelou, lasturou, velrybou, psem, kočkou a královnou Jahodového festivalu.

Neočekávaná radost z cesty katapultem do Vídně

Umírání pro něj pochopitelně nebylo nic nového.

Milo umřel už skoro desettisíckrát, skoro všemi možnými způsoby.

Některé smrti byly příšerné, některé nebyly tak hrozné.

Nejlepší samozřejmě bylo umřít okamžitě, to se ale nestávalo často. Milo umřel okamžitě jen jednou. Z jeřábu na něj spadla železná traverza. To bylo jedinkrát, kdy přišel do posmrtného života a musel se zeptat: „Co se stalo?“

A bylo samo sebou, že i když jste věděli, že přijde, smrt nikdy nebyla fádní.

Čtyřikrát byl Milo popravený, takže předem přesně věděl, kdy umře. Upálili ho na hranici ve Španělsku, stáli v Číně, pověsili v Súdánu a zplynovali v Kalifornii. Když člověk ví, že smrt přichází, většinou se zvládne chovat statečně. Ale je to jen na oko. Uvnitř máte pocit, jako kdyby vás vcucával záchodový zvon.

Milo nesnášel, když to bolelo. Čtrnáctkrát umřel v boji: nabodnutý na kopí, shozený z mostu, zraněný a vykrvácený, nabodnutý na kopí, přejetý vozem, paralyzovaný slzným plynem a přejetý koněm, nakopnutý koněm do obličeje, nabodnutý na kopí, probodnutý bodákem, vyhozený do povětří, postřelený a vykrvácený, postřelený a odvrácený koněm, jednou na něj kůň spadnul (Milo koně nesnášel) a jednou ho uškrtil korpulentní německý pěšák. Taký ho zajali Turci a vystřelili ho katapultem přes hradby zpátky do Vídně. Tahle byla jeho oblíbená. Drtivá rychlost, pak let noci prostorem plným bitevního kouře, pod ním ohně vyhladovělého města. Děsivé, ale nádherné, nádherné!

Některé smrti byly nezapomenutelně krásné. Jako polární badatel, když umrzal k smrti, necítil nic než iluzi tepla a jeho mozek vylučoval chemikálie míru a spokojenosti. Skonal za východu slunce; lesl se na ledě jako hořící nůž.

Ne vzdycky stihl dospět, než zemřel. Věděl, jaké je strávit celé léto v dětské nemocnici, s vypadávajícími vlasy, a umřít ve společnosti Charlese, svého oblíbeného plyšového aligátora.

Milo zemřel při orgasmu, zemřel po opulentních večeřích v příjemné společnosti, zemřel ve chvílích dokonalé lásky. V jednom životě v budoucnosti umřel při havárii vesmírné lodi během letu rychlostí světla, v momentě, který navždy rezonoval v balíku času, takže se to dělo stále, jako kytarová struna, která nikdy nepřestane drnčet. Spadl ze stromu a udávil se vaflí. Sežral ho žralok i rakovina. Umřel kvůli zlovykům a rozzlobeným manželům a zabijáckým včelám, jednou, a taky kvůli blbým nehodám, třeba když si strčil do nosu hadici s tlakovým vzduchem, dělal tenkrát v nástrojárně a chtěl udělat srandu.

V čase mezi životy, kdy si všechno tohle pamatoval, chtěl ještě jednou zažít právě to, jak ho katapultovali do vyhladovělé a obléhané Vídně. Zvláštní, chtít znovu prožít smrt. Čtyřicetkrát prosil Smrt, aby mu to zařídila.

„Proč?“ ptala se ho Smrt.

Zamyslel se. „Letěl jsem!“ odpověděl. „Byl jsem bez tíže.“

„Nic není bez tíže,“ řekla. „Proto umíráme.“

Spokojil se tedy s tou vzpomínkou: dokonalou a lehkou, a když zavřel oči, vybavil si oheň a rychlost a nápor větru a kouř stoupající z nějaké kuchyně, kterým proletěl, vůni cibule a pečeného psa.

Suzie

Člověk není prach, to se jen tak říká. Člověk je voda a do vody se vrátí, když umře, jako řeka, která teče z kopce.

Milo se probudil u vody, jako už bezmála desettisíckrát. Probudil se na železničním mostě nad tmavou, ospalou říčkou plnou pahýlů stromů a sumců.

Smrt tam seděla s ním, s překříženýma nohama, opírala se o starý ocelový nosník. Byla tam pokaždé, když se probal, dívala se na něj těma svýma slzícíma, citlivýma očima, zahalená do dlouhých černých vlasů. Ne že by tam musela být. Mohla ho prostě zhasnout a nechat ho, ať se vzbudí sám. Nikdy to ale neudělala. Ani jednou. Ničemu to nevadilo, vesmír se bez ní hodinku obejde. Pracovaly i jiné Smrti, tmavé a bledé a citlivé, úplně jako ona.

„Suzie,“ zašeptal. (Neměla ráda, když se jí říkalo „Smrt“. Není se čemu divit.)

„Buď zticha,“ řekla. „Víš, že nemáš hned mluvit. Dej tomu pár minut. Zůstaň v klidu.“

Cucala si vlasy a snažila se zakrýt úsměv.

Chvilí trvá, než se vaše duše vzpamatuje, když přejdete z jednoho světa do jiného.

Musíte počkat, až se zaostříte, až se posbírají vzpomínky ze všech vašich životů. I když už jste to párkrát zažili.

Mila nepřekvapil ten železniční most ani řeka se sumci. Věci byly všude stejné, co bylo na Zemi, bylo i tady. „Tam dole“ potřebujete jídlo a řeč a přístřeší a vzduch a kafe, a „tady nahoře“ taky.

Milovo tělo bylo v podstatě stejné jako jeho pozemské tělo, jen bylo zase mladé. Měl na sobě jen džínové šortky. Všechno jak má být, tak jako vždycky.

Po chvíli si odkašlal a řekl: „Dík za toho žraloka.“

„Víš, že nerozhoduju o tom, jak to přijde,“ řekla. „Vesmír má svůj vlastní *boa*.“

„Mohlas mě ale vytáhnout dřív – fakt to bolelo.“

Na okamžik vypadala rozzlobeně. V očích jí plál oheň (doslova). Potom se rozjasnily.

„Děláš si ze mě srandu,“ utrousila.

„Dělám si z tebe srandu.“

Míle daleko se ozvalo houkání a kvílení vlaku.

Milo si všiml, že železniční most je celý zrezivělý a zapomenutý, mezi pražci roste plevel a luční kvítí. Očividně byl opuštěný, jenže to v Životě po životě neznamenal, že se tudy přes všechnu rez a kytky nemůže řídit vlak. V Životě po životě se věci měnily, když jste se nedívali. Nebo když jste se dívali.

Milo slezl do vysoké trávy u řeky, dával pozor na hady. Natáhl ruku, aby pomohl Suzie, a ona si nechala pomoci, což bylo hezké.

Přál si, aby spolu mohli strávit víc času, až bude soustředěný a při smyslech. Ale věděl, že to se nestane. Brzy tu budou ostatní.

Prohlížel si les a vodu. Už byl vzhůru tak pět nebo deset minut, což znamenalo –

„Pět,“ zašeptal. „Čtyři, tři, dva –“

„Milo!“ zazpíval hlas za jeho zády.

Otočil se a uviděl dvě ženy, jak opatrně krácejí podél řeky, vyhýbají se shnilým větvím, pak překvapivě – *kvak!* – obrovská žába a – *žbluňk!* – chňapající želva.

Suzie ze sebe vydala teatrální vzdech.

„Tak já půjdu,“ oznámila mu.

„Suzie –“

„Měla jsem dlouhý den. Představ si, v Kalifornském zálivu se dneska ráno převrátil trajekt. Sto padesát životů najednou. No jo, já vím, je to moje práce, ale...“

Milo chtěl něco říct, ale zvedl se vítr a suché listí a byla pryč.

„Dobře,“ řekl a otočil se na –

„Milo!“ Přihlnala se k němu první ze dvou žen, zavalitá Matka Země se širokým úsměvem, a objala ho.

„Milo,“ švitořila a mačkala ho. „Milo, Milo.“

„Mami,“ promluvil Milo do jejího podpaží (jeho matka to nebyla).

Druhá žena kouřila cigaretu a vypadala jako rozmrzelá úřednice na penzi na Floridě. V patách jí šla kočka.

„Bábi,“ přivítal ji Milo a potřásl jí rukou.

„Kde ses loudal?“ řekla, jako vždycky.

Ani andělé, ani bohyně. Milo by dokázal vyjmenovat stovky věcí, kterými nebyly, ale nedokázal s jistotou říct, co byly.

„Vypadáš dobře,“ řekla Bábi. „Dělals tentokrát něco užitečného?“ Zpoza sukně jí vykoukla druhá kočka a skočila za něčím do trávy.

„Ššššš!“ řekla Máma a zamávala ve vzduchu svýma velikýma rukama. „Povídání si nechte na později. Teď tiše a jdeme domů.“

Vzala ho za ruku a všichni tři se vydali na cestu podél řeky.

Šli lesem, až se řeka vynořila u silnice, po které pokračovali do malého města. Kousek se svezli autobusem, pořád podél řeky. Přejeli zářivé jezero, na jehož hladině se pohupovaly domy.

V hodinách po smrti se od vás čekalo, že budete v tichosti přemítat. Měli jste přemýšlet o tom, co dobrého jste udělali (nebo neudělali). Nový domov, který na vás čekal, byl odrazem vašeho počínání. Když jste byli Gándhí nebo někdo takový, dostali jste velký dům se zahradou a jezírkem. Jestli jste ale vařili a pojídali roztleskávačky, museli jste si pronajímat třeba chatrč vedle skládky.

Vystoupili z autobusu a procházeli čtvrtí plnou mostů a kanálů. Čím dál šli, tím byly chodníky špinavější. Milo odpadky nesnášel, takže zvedl krabici od hranolků. Nikde neviděl žádný koš, tak ji nesl.

Nakonec se zastavili na sídlišti připomínajícím králíkárný. Venku na uschlé trávě se povalovaly krabice od hranolků a jiné odpadky.

„Ty jo,“ řekl Milo. „To jako fakt?“

Máma se vyhnula jeho pohledu.

„Jsi zklamaný?“ zeptala se Bábi a úkosem se na něj podívala. Kolem ní se shromáždilo pět nebo šest dalších koček.

„Vždyť jsem byl mudrc!“ zaprotestoval Milo. „Spirituální učitel! Pomáhal jsem lidem. Byl jsem v souladu s planetou –“

„Chytals ryby,“ ozvala se Bábi, „a rozdával rady. To umí každý.“

Ksakru. Milo hodil krabici od hranolků na trávu vedle osamělé ponožky.

„Nic moc jsi nedokázal,“ vysvětlovala Máma a své velké ruce mu položila na ramena. „Máš za sebou zkušenosti devíti tisíc devíti set devadesáti čtyř životů. Neříkej mi, že se nezmůžeš na nic lepšího. Přece jsi můj Milo s elektrickou duší!“

„Přestaň ho rozmazlovat,“ vyštěkla Bábi. „Vždycky ho rozmazuješ. Nedej bože, aby chudáček musel něco udělat.“

Milo by je nejradši obě poslal někam. Místo toho se nechal dovést do své budovy (Propane Estates 2271) a až do třetího poschodí ke svým dveřím (číslo 12). Malíři je namalovali zavřené, ale Máma je rozrazila tělem.

Uvnitř to vypadalo jako v každém jiném bytě ve vesmíru. Jednotlivé kusy nábytku spolu neladily. Světla byla ze 70. let.

„Zabydli se,“ řekla Máma. „Zdřímni si. Podívej se, co je v ledničce. My se pro tebe brzy vrátíme.“

Pak obrátila pohled k Bábi, jako by mezi nimi proběhla nějaká nenápadná komunikace.

„Něco mi uniklo?“ zeptal se Milo.

Ani jedna z nich se na něj nepodívala.

„Promluvíme si pak,“ řekla Máma. „Odpočiň si.“

„Fajn,“ řekl Milo.

Máma s Bábi a stovkou koček vyšly ze dveří.

„Zasraný kočky,“ ulevil si. Tentokrát to teda fakt podělal. Dole na Zemi se někdy těžko odhaduje, jestli žijete skutečně oduševnělý život. Tady nahoře to ve zpětném pohledu je jasné. Moc pláže, moc piv, málo měnění světa, bla, bla, bla.

Dobře. To je fuk. Zkusí to zase příště.

Zkusil vypínač u dveří. Nic. Zkusil vypínač v kuchyni. Nic. Ještě není ani zapnutá elektrika. Ty bláho...

Šoural se chodbou, nechával oči, aby si zvykly na přítmí. Z chodby se vcházelo do jediné ložnice. Stín postele, noční stolek, radiobudík –

Vzduch se zachvěl.

Prach a suché listí se rozvířily ve zvláštním minitornádu. Listy vytvořily tvar a zpomalovaly, až zůstal jen ten tvar.

Suzie se objevila vedle nočního stolku. Skoro celá zabalená do černých vlasů, oči jí jemně (ale doslova) plály.

Obtočila kolem něj své dlouhé paže a na rtech mu přistál nej-jemnější náznak polibku, jako by ho políbil had.

Přitáhl ji blíž k sobě. Jemný polibek se prohloubil.

„Měla bys aspoň počkat, až budou z dohledu,“ řekl Milo. „Nesjou slepý, víš.“

„Myslím, že možná mají podezření,“ řekla Suzie.

„No, jestli to zjistí – a to ony zjistí – nadšený nebudou. To dobře víš.“

„Ššššš,“ zasyčela Suzie.

Potom se kolem něj ovinula a přitlačila ho k podlaze.

Laciný koberec, proběhlo mu hlavou. Budeme odřeni.

Nakonec pološero za okny přešlo do hlubokého purpurového soumraku.

Ráno, poledne, soumrak a noc v Životě po životě ne vždycky následovaly ve stejném pořadí, jaké je obvyklé ve světě živých. Řád je často jen iluze. Tady bylo iluzí méně.

Propracovali se na postel. Oba byli téměř vyčerpaní a místy trochu pochroumaní.

Milo zabořil tvář do jejích vlasů, dýchal zhluboka. Voněla jako půlnoc.

„Chybělas mi,“ svěřil se jí.

Nadzvedla se, aby se na něj podívala.

„Ale prosím tě,“ řekla. „Vždyť si mě *ani nepamatuješ*, když seš tam dole, klidně spíš s Tanyou a Amy a Batangou a Li Wu a Marií –“

„S tím nic nezmůžu. Tak to chodí, když žiješ život. Stejně mi po tobě je smutno, prostě cítím, že mi něco chybí.“

„Lžeš. Ale je to milý.“ Trochu ho kousla do krku, nasála krev.

„Něco jsem ti přinesla,“ řekla.

„Jo?“

„Pamatuješ si tohle?“ zeptala se a z hlubiny svých vlasů vytáhla měděný kroužek. Byla to omlácená, od měděnky nazelenalá hrubá plastika hada polykajícího vlastní ocas.

„Náramek,“ řekl Milo a vzal si ho od ní. Když ho držel a cítil jeho váhu, uvědomil si, že ten náramek odněkud zná.

„Z mého prvního života,“ řekl.

„A tvý první smrti,“ dodala. „Vzpomínáš si?“

Vzpomíná.

Otáčel náramek v rukou sem a tam a nechal tu vzpomínku přijít jako sen.

Problémy s barbary

Údolí řeky Indus, 2600 př. n. l.

Milovasu Praděš otevřel oči, jakmile to šlo, a zaplavil ho svět, proud barev a zvuků. Rodiče, kteří ho na svět přivedli, žili mezi zelenými stromy a horami. Pod horami se táhla zelená pole. Okolo protékala řeka, která se propadala do hluboké rokle plné mlhy.

Svět byl plný zvuků: hřmění monzunových dešťů, noční hmyz. Otec vyprávěl příběhy, matka zpívala písně.

Nikdo z vesnice nevěděl, že je úplně nová duše. Jak by to věděli? Když přijdete na svět, nemáte na čele napsáno, kolik životů máte za sebou. Na první pohled se to dá poznat jen tak, že se někomu zadíváte do očí. Nové duše mají v očích největší hlad, jsou tu poprvé a svět hltají.

„Je jako kámen,“ říkával Milovasův otec. „Když se na něco dívá nebo poslouchá, vůbec se nehýbe. Skoro ani nedýchá.“

„Je jako slunce,“ oponovala jeho matka. „Jen počkej. Jednou v něm všechno to sledování a poslouchání vzplane a bude jako bůh, uvidíš.“

„Bude to náčelník,“ řekl náčelník vesnice a všichni souhlasili.

Náčelník vesnice kdysi býval uznávaný válečník. Nosil měděný vojenský náramek, kroužek ve tvaru hada polykajícího svůj vlastní ocas. Sundal si ozdobu z paže a dovolil Milovi, aby ji jedno odpoledne nosil na hlavě.

Milo se učil rychle. Chodit uměl, když mu byly tři měsíce. Došel až k rokli, museli za ním utíkat a chytili ho na poslední chvíli. Na nočník se naučil chodit raz dva. Když poprvé promluvil, vyslovil rovnou celou větu, úplně správně: „Otče, slyšíš ten vítr, jenž fouká ve větvích?“

Na to otec odpověděl: „Co? Jo, slyším. Ty vole!“

Vyhrával ve všech klukovských hrách. Až do toho roku, kdy mu bylo šest – a přestal růst. Najednou se zdálo, že všichni ostatní kluci přes noc vyrostli o třicet centimetrů, ale Milovasu zůstal stejný. Nikdo nevěděl proč.

„Možná jen nabírá sílu,“ uvažoval jeho otec, „a za měsíc za dva to najednou přijde a on všechny přeroste.“

To se ale nestalo. Zůstal malý. Někdy měl taky problémy s dýcháním. Hruď se mu zkroutila do uzlů, takže si musel sednout, sípal a chroptěl, dokud záchvat nepřesel.

Ostatní chlapi už nechtěli, aby si s nimi Milovasu hrál. Když mezi nimi přesto běhal, chytili ho, zvedli ze země a podávali si ho mezi sebou jako míč.

„Tohle nedovolím!“ kvílel Milovas. Jak si ho ve vzduchu podávali, zatnul ruce v pěst a kluk, který se po něm natáhl, dostal takovou ránu do nosu, že se zamotal jako opilec a všichni se mu smáli. Milovas vítězně odkráčel a snažil se nedat na sobě znát, že nemůže popadnout dech. Doufal, že se jim dostane z dohledu, než omdlí.

Nedošel daleko a čtyři kluci ho doběhli, shodili ho na zem a ten, kterého praštil, mu nacpal do pusy hlínu.

Druhý den se ale vrátil. Zase s nimi běhal. Tentokrát, když ho chytili, popadl toho největšího, Sanjeeva, za zápěstí a zkušeně mu ho zkroutil. Odkoukal to od svého otce při zápasech s ostatními muži. Sanjeev nejdřív vyjekl bolestí, ale vzápětí se přemohl. Bolest je pomíjivá, učili je stařešinové. Jako většina věcí mimo lidské *boa* přichází a odchází.

„Puť mě,“ řekl Milovasovi, „a nikdo už se tě nedotkne.“

Milo ho pustil.

Sanjeev se postavil a řekl: „Bylo od nás dětinské, že jsme se k tobě takhle chovali.“

Milovas pokrčil rameny a řekl: „No, asi že jsme děti.“

„Ale stejně. Je prostě fakt, že jsi menší než všichni ostatní, a jako míč jsi skvělý. Normální míč se ve vzduchu neotáčí a neškube

sebou, aby se s ním těžko házelo. Mohli bysme tě používat jako míč, Milovasu?“

Milovasu ocenil úctu, kterou mu Sanjeev projevil. A jeho otec ho učil, aby nebyl příliš pyšný. Souhlasil.

Jeho otec, když poprvé uviděl, jakou novou hru chlapci hrají, byl zaskočený a rozčilený. Ale chvíli je sledoval a viděl, jak se věci mají, a byl na svého syna o to víc hrdý.

„Milovasu bude nejmenší náčelník, jakého viděla tahle vesnice a možná celý svět,“ řekl.

Tak to ale nemělo být. Místo toho se to seběhlo takhle:

Jednoho dne, když si děti hrály a jejich rodiče pracovali na poli, strhnul se uprostřed vesnice všeobecný rozruch. Bylo slyšet křik překvapených a rozrušených hlasů. Sousedé pobíhali mezi domy a vyměňovali si zachmuřené pohledy.

Milovasu se odpojil od hrajících si dětí a na prahu domu se potkal se svým otcem a matkou.

„Půjdeme se podívat,“ řekl jeho otec a všichni tři se stejně jako zbytek vesnice vydali ke studni, kam zrovna přicházeli stařešinové.

Zdrojem všeho toho povyku byl muž, který vypadal, že už měl být mrtvý – celá levá strana jeho těla byla zkrvavená. Krátce promluvil ke stařešinům, potom upadl a zemřel.

Náčelník vesnice zvedl ruce, aby se všichni ztišili, a potom jim sdělil hroznou zprávu.

Ten mrtvý muž, vysvětlil jim, byl rolník z údolí na dolním toku řeky. Před třemi dny začali jejich vesníci ohrožovat barbarští nájezdníci, a tak se on i ostatní rolníci vyzbrojili, jak nejlépe dovedli. Bojovali statečně a byli zmasakrováni. Barbari vesnici vypálili a přeživší odvěklí jako otroky. Tenhle muž jako jediný unikl, aby je varoval.

Teď jsou nájezdníci na cestě k nim.

Když domluvil, rozhostilo se ticho.

Barbarští nájezdníci nebyli žádná novinka. Občas o nich vyprávěli obchodníci. Jistě, objevovali se v nočních můrách a obavách, ale reálnou zkušenost s nimi za svůj život neměl žádný z vesničanů.

Až na jednoho.

Starou Vašti, která byla asi o třicet let starší než všichni ostatní. Mohlo jí klidně být sto, ale svůj věk neznala ani ona sama. Vypadala jako starý věchýtek, co už se dlouho rozpadá.

Teď se před ně ale postavila, aby promluvila, s očima zvláště jasnými a hlavou čistou. Kromě toho vypadala ustaraně.

„Tihle nájezdníci přijeli, když jsem byla ještě dítě,“ zaskřehotala. „Jsou to zlí lidé. Stahují z dětí kůži jako z hroznů vína a pak je dají sníst mravencům. Znásilňují lidi celé dny, živé i mrtvé. Já jsem přežila jen proto, že jsem jejich náčelníkovi připomínala jeho matku, jen s tím rozdílem, že ona měla knír. Bojovat s nimi nemůžete a utéct není kam. Radím vám vzít nůž a zabít se.“

A Stará Vašti vzala nůž a přesně tak to udělala, přímo tam a přede všemi.

Ozval se křik. Postupně zesiloval a blížil se panice, když se tím hlukem prorval řinčivý zvuk, ne nepodobný zvonu, který utišil nárek a obrátil k sobě jejich zmatenou pozornost. Vesničané se rozhlíželi, vyděšení a rozzlobení, a zjistili, že to řinčení nevyluzuje žádný zvon, ale malý Milovas, který v nedaleké kovárně ze všech sil kladivem buší do veliké kovadliny.

Několik dospělých včetně náčelníka a jeho vlastních rodičů se ho jalo chytit a učinit té klukovině přítrž. Musí takhle vyvádět zrovna teď?

„Prosím vás,“ oslovil je Milo. „Mám návrh. Něco jinýho, než že se máme zabít.“

Ticho. Všichni byli připravení vyslechnout si, jaké mají možnosti.

„Už od doby, kdy jsem byl ještě menší, než jsem teď,“ spustil Milo, „mluví pasáci koz o tom, že by se měl postavit lanový most přes soutěsku, aby kozy mohly na pastvu na druhou stranu. A nikdy se to neudělalo, nevím proč –“

„Protože jsme líní,“ nechal se slyšet Drupada, jeden z pasáků.

„– proč bysme ho ale nemohli postavit teď, přes soutěsku utéct a most za sebou zničit?“

„A přesně to,“ ozval se Drupada, „je ta lenost. Kdybychom chtěli postavit lanový most, někdo – ne já – musí slézt do soutěsky, půl míle po kluzkých skalách, riskovat přitom krk a s sebou nést jeden konec hodně dlouhého lana, a potom vyšplhat půl míle po kluzkých skalách nahoru.“

„Nemáme čas,“ připojil jeden ze stařešinů. „Trvalo by to několik dní. Dostat se přes soutěsku není snadné.“

„A co kdyby,“ řekl Milovasu s lišáckým výrazem, „nikdo nemusel nikam lézt?“

Celá vesnice na něj zírala.

„Mluv dál,“ naléhali.

„Co kdyby,“ pokračoval Milovasu, „byl někdo tak malý, že by šlo ho přes soutěsku hodit i s jedním koncem lana? Jakmile by byl na druhé straně, mohla by se další lana házet sem a tam a most by se postavil rychle.“

Všichni koukali.

„Potřebovali bysme hodně, hodně, hodně dlouhý lano,“ řekl Drupada.

Vesnice se dala do pohybu.

Brzy ráno už měli svázané lano dost dlouhé na to, aby dosáhlo na druhou stranu soutěsky. Dokonce zvládli shromáždit dost i na lanové zábradlí po obou stranách a všechno svázali provázkem. Teď už potřebovali jen někoho, kdo tak nebo tak přenesení jeden konec lana na druhou stranu a zbytek přitáhne za sebou.

Nájezdníkům by trvalo několik dní, než by soutěsku překonali, *pokud* by se pro to rozhodli, a to už by vesničané byli dávno schovaní v horách.

Vzali s sebou všechno, co dokázali snadno unést, což nebylo moc, a vydali se ranní mlhou směrem k soutěsce. Úplně vpředu kráčel Milovasu, s holou hlavou a rameny pokrytými oranžovými

květy. Vedle něj šel jeho přítel Sanjeev. Následovali je mědikovci a jejich asistenti z kovárny, kteří nesli na ramenou obří kotouče svinutých lan.

Když se přiblížili k soutěsce, náčelník vesnice nasunul Milovi na biceps svůj měděný náramek.

„Pro dnešek,“ pověděl mu, „jsi náš náčelník.“

Milovasu se snažil nebýt zbytečně pyšný a taky se snažil nebýt zbytečně vyděšený.

„Taková praktická poznámka,“ řekl. „Ten náramek je o dost širší než moje paže. Spadne mi a ztratí se.“

Sanjeev mu náramek sundal, zčásti ho omotal provázkem, aby ho zevnitř zúžil, a pak ho znovu bezpečně nasadil Milovasovi na paži.

Pár chvil nato stáli na okraji soutěsky.

Žádný obřad se nekonal. Nebyl čas. Už teď, když se pozorně zaposlouchali, byly přes hučení vody v dálce slyšet drsné hlasy.

Umang, nejsilnější z mědikovců, postavou něco mezi býkem a pařezem, postoupil vpřed a zkontroloval, jestli je Milovasův konec lana dobře upevněný kolem jeho pasu.

„Připraven?“ zeptal se chlapce.

„Připraven,“ odpověděl Milovas, bez sebe hrůzou a bez dechu. Veškerou svou duševní sílu soustředil na to, aby se nepomočil. Na druhou stranu soutěsky to bylo necelých padesát metrů. Když se na ni podíval, vypadalo to, že se rozšiřuje, a tak se raději nedíval.

Potom ho Umang chytil za zápěstí, rychle ho roztočil v malém kruhu a s mocným záupěním jím mrštil přes propast.

Nepovedlo se to.

Milo vyletěl do vzduchu, trochu se točil, ruce i nohy měl roztažené jako létající veverka. Jenže byl kluk, ne létající veverka, takže nepřeletěl přes tu hloubku a tmu a burácející vodu, ale letěl dolů a ještě níž a lano táhl za sebou jako elegantní zauzlovaný ocas.

Pomočil se, ale nekřičel.

Těch hrozných věcí, které cítil, bylo příliš a byly příliš silné, než aby se daly nějak označit, třeba jako smutek nebo strach. Bylo tady to náhlé uvědomění a děs, že jeho život končí. Pak taky hrůza z toho, co se s největší pravděpodobností stane s jeho domovem a rodinou. Celý ten děs mu dal jednu obří ránu do hlavy, jako rozlícený slon, a pak ho nechal v tichu, když propadl ranním světlem a padal a padal a padal tmou.

Pád ho nezabil. Narážel do větví a prudkého úbočí útesu porostlého mechem, až se po zádech propadl do zčeřené vody. Voda ho vymrštila na skálu, přidušeného a paralyzovaného. Hlas v jeho hlavě měl za chvíli ztichnout a světlo zhasnout. Zatím ale jeho doširoka otevřené oči viděly a uši slyšely. Jen chvíli. Na okamžik usnul.

Když se vzbudil, na kameni kousek od něj seděla malá holka a dívala se na něj očima skoro stejně velkýma, jako byly ty jeho. Koukala na něj, jako by nikdy neviděla kluka, navíc kluka polámaného a umírajícího na dně soutěsky. Byla zabalená v čemsi dlouhém a černém – možná to byl plášť, nebo křídla. Dlouhé černé zmáčené vlasy jí ležely na ramenou.

Věděl, kdo ta holka je. Kdo jiný by to byl?

„Nevěděl jsem, že Smrt je holka,“ pověděl jí hlasem o nic silnějším než povzdech mŕvy. „Nevěděl jsem, že Smrt je tak mladá.“

„Nejsem mladá,“ odpověděla mu. „Jsem tak stará, že jen na to pomyslím, jsem unavená. A holka jsem proto, že se ti chci líbit. Na svůj věk jsi velmi statečný a moudrý.“

Milo cítil, jak se uvnitř něj rozprostírá tma a ticho.

„Nechci tě odvést,“ zašeptala ta holka. „Žil jsi tak skvěle. Něco takovýho jsem ještě neviděla. Museli ti omylem přibalit jednu duši navíc.“

Milo chtěl něco říct, ale dech nespolupracoval. Jeho tělo sebou škublo. Začal se dusit.

Ta holka se nad něj naklonila a políbila ho na čelo a on cítil, že zhasl, jako by –

Ležel na dřevěném mostě nad klidnou modrou řekou. Protékala zelenou loukou rozzářenou lučným kvítím.

Už byl zase vcelku. Dokonce byl o něco vyšší.

Všiml si, že náramek už nemá. To je škoda. Měl pocit, že si ho zasloužil.

I ta holka byla pryč. Místo ní tady byla žena.

Žena s bledou kůží a hlubokýma černýma očima. Měla na sobě něco jako kápi, nebo to možná byla křídla.

Natáhla se a vzala jeho hlavu do své dlouhé, štíhlé ruky.

„Příště zkus přežít tak dlouho, než vyrosteš,“ zašeptala.

„Tak jo,“ souhlasil.

Ta žena a ta malá holka byly jedna a táž. To Milovasu věděl, i když nechápal, jak je to možné. Ale než se mohl zeptat, narovnála se, ustoupila od něj a po jejím boku se objevily další dvě dospělé osoby. Obrovská, planetární žena a stará paní s kočkou v náručí.

„Pojď,“ řekla ta velká žena. Odvedly ho přes most do města na druhém břehu řeky, do čtvrti s hezkými domy. Uvedly ho do rezidence s kašnou na dvoře a pávy.

„Ty vole,“ podivil se Milo po vzoru svého otce. „Proč? Jak jsem si jen tohle zasloužil?“

„Štěstí začátečníka,“ odvětila stařena s kočkou. „Užívej si to, dokud můžeš.“

„Nebylo to jen štěstí,“ řekla ta velká žena a kočičí dámě věnovala nepřátelský pohled. „Měl jsi výjimečný první život. Kdo ví, možná dosáhneš Dokonalosti hodně rychle.“

Otočily se k odchodu.

„Počkejte!“ vykřikl Milo. Co je to za lidi? Co se to děje?

„Vy jste bohyně?“ zeptal se. „Nebo snad duše mých předků?“

Velká žena mu položila na hlavu svou teplou a těžkou ruku.

„Jsme kousek od všeho,“ řekla. „Představ si nás jako zástupce vesmíru.“

Tomu mladý Milo houby rozuměl.

„Jmenujete se nějak?“ zajímalo ho.

„Všechno se nějak jmenuje,“ odpověděla stará žena trochu nakvašeně. „Já se jmenuju –“

Vzduch vybuchl zvukem hutnějším než slova nebo hudba. Jako by hučely samotné hvězdy, jako by se celá Země chystala kýchnout. Prasknou mu uši! Rozletí se mu hlava –

Přestalo to.

„Ale můžeš mi říkat Bábi,“ řekla stará žena.

„Já jsem Matka,“ řekla ta velká. „Nebo Máma, Mamka nebo –“

„A ty jsi kdo?“ zeptal se Milo Smrti.

„Jmenuje se Smrt –“ odpověděla Bábi.

„Jsem Suzie,“ přerušila ji Smrt.

To jméno se Milovi líbilo. Znělo futuristicky.

„Odkdy?“ zeptala se Máma a obrátila oči v sloup.

„Otedě. Říkat mi ‚Smrt‘ je jako říkat jemu ‚Chlapecká duše‘ nebo psovi ‚Pes‘. A kromě toho, jak by se tobě líbilo, kdyby ti říkali ‚Smrt‘?“

„Suzie je hezký,“ vložil se do toho Milo.

„Už bychom měly jít,“ řekla vlídně Máma. „Bude si potřebovat odpočinout.“

„Odpočinout od čeho?“ chtěl vědět Milo. „Při vší úctě, jen jsem spadl a umřel. Zrovna jsem vstal, teprve asi před hodinou.“

Ale Máma a Bábi se k němu otočily zády a vyšly ze dvora, zavěšené do sebe. Suzie zmizela v náhlém poryvu větru a modrého jetele. Milovasu nechal hlavu, ať se točí, a myšlenky, ať víří, mezitím se pořádně vyčural do kašny a potom šel do domu, kde na něj čekalo nějaké ovoce, a dopřál si několik hodin nepokojného spánku.

* * *

Později se vrátily ty vesmírné ženy a všichni si spolu sedli ke stolu.

Důvod byl jednoduchý: Přišly mu vysvětlit, jak funguje vesmír.

V Milově nové kuchyni Máma mávla svýma velkýma rukama a v kamenném krbu vzplál oheň.

„Ten oheň,“ vysvětlila, „je Velká realita. Představuje vesmír takový, jaký skutečně je: syrový a němý. Živý a čistý. Nemůžeš mu úplně porozumět, a kdyby ses k němu dostal moc blízko, shořel bys. Má mnoho jmen. Někdy mu říkáme Nadduše, protože je něco jako obří dokonalá duše. Chápeš?“

Máma nechala rozhořet pořádný oheň. Milo si zastínil oči a ucouvl.

„Chápu,“ přisvědčil.

Máma se odvrátila od ohně a ukazovala na zbytek kuchyně. „Všiml sis, že čím dál jsi od ohně, tím chladnější a tmavší všechno je? To je proto, že Nadduše rozlévá své teplo a světlo – svou *realitu* – všude. Ale jak teplo a světlo vyzařují směrem ven, slábnou. Rozptýlí se. Takže když se podíváš na ten oheň –“

Milo se podíval.

„– vidíš jasné, dokonalé světlo. A když se podíváš sem, místy je jasný a místy tmavý, světlo se mihotá a proměňuje. A tohle je jako místo, kde jsme teď.“

„Život po životě,“ řekl Milo, protože byl odjakživa nedočkavý.

„Neříká se tomu ‚Život po životě‘,“ zasípala Bábi. „Protože je to i život před životem. Říká se tomu *Ortamidivalavalarezarationaptulsféra*. Znamená to ‚uprostřed‘.“

„S ‚Životem po životě‘ si vystačíme,“ řekla Máma. „Nedělej to zbytečně složité. Zkrátka, věci tady jsou teplejší a jasnější, skutečnější než ve zbytku vesmíru.“

„Dobře,“ řekl Milo, „takže když vidím most tady, v Životě po životě, je *skutečnější*, než když vidím most dole na Zemi.“

„Vidíš, jak ti to jde,“ pochválila ho Bábi.

„Přesně tak,“ řekla Máma. „Tady je to *idea* mostu. Nebo lžíce. Nebo kůlu v plotě. Je to čistá forma.“

Teď si Milo všiml, že Bábi a Máma se zvláště tetelí, tak, jak to u ostatních věcí a lidí neviděl. Jako by byly obalené v nějaké nádherné druhé kůži. Teď, když tenhle jev zpozoroval a přemýšlel o něm, opravdu se zdálo, že jsou tak nějak víc *tady*. Víc *opravdové*. Suzie – Smrt – se taky takhle tetelila. Zvláštní.

„A *tyhle* formy,“ povídala Bábi a mávla přitom rukou dozadu do kuchyně, kde byla poměrně tma, „jsou rozptýlené ještě víc, jsou to z velké části stíny s několika málo občasnými záblesky a plamínky. Je těžší vnímat je takové, jaké skutečně jsou. Je těžší poznat, co je skutečné.“

„A to je Země,“ vytušil Milo. „Kde žijeme své životy.“

„Kde je žijete *vy*,“ opravila ho Bábi. „*My* tam chodit nemusíme.“ Milo pořád nechápal, *co přesně* Máma a Bábi jsou.

„My jsme jako jiskřičky ohně,“ řekla Máma, „vycházíme do tmy, abychom ti pomohly.“

„Pomohly s čím?“ ptal se Milo.

V tu chvíli Máma zase zamávala rukama, a než se Milo stačil vzpamatovat, byli venku a kráčeli ulicí. Vedla z kopce přímo do tichého parčíku.

„Jsme tady, abychom ti pomohly stát se součástí ohně,“ řekla Máma a nasadila si sluneční brýle. Milo sluneční brýle nikdy neviděl. Zajímavé! A slušivé. „Jsme tady proto, abychom ti pomohly dostat se přes iluze do skutečného vesmíru.“

„Nadduše,“ řekl Milo.

„Jo,“ přitakala Bábi. „Každý život tě má něco naučit. Dává ti příležitosti učit se a růst, až nakonec budeš dokonalý. Může to trvat tisíce životů.“

„Naše práce,“ vysvětlovala Máma, „je pomoci ti rozhodnout se, o jaký život se máš příště pokusit.“

„Musím o tom trochu popřemýšlet,“ řekl Milo. „Pochopitelně.“

Došli k parku. Když se Milo otočil a podíval se zpátky na cestu, kterou přišli, a všiml si, že ulice teď zpátky k jeho domu vede z kopce.

„Sem jsme šli z kopce,“ poznamenal. „Jak...?“

„Záblesky a změny,“ řekla Máma. „Proměnlivé formy. Realita je prchavá. Dole na Zemi je všechno ještě nejasnější.“

„Takže to vypadá,“ zamyslel se Milo, „že proto je ještě těžší se rozhodnout, jaký život by vedl k pravdě a růstu.“

„Jsi chytrý kluk,“ řekla Bábi. „Řeknu ti jen tolik, že volba není vždycky zřejmá.“

„Jak dlouho si můžu vybírat? Jak dlouho mám, než se musím vrátit?“

Máma a Milo se posadili do trávy, zatímco Bábi si zapálila cigaretu (zajímavé, pomyslel si Milo, a pozoroval ji), stála a dívala se na nový dům, který se objevil na druhé straně ulice.

„Vrátíš se, až budeš chtít,“ řekla mu Máma.

„A co když –“

Máma ho nenechala domluvit.

„Lehni si a dívej se chvíli na mraky,“ poradila mu. „Nech mysl, ať se zklidní. Prostě jenom buď.“

Milo zkusil prostě jenom být, ale jeho mysl zaplňovaly myšlenky na Suzie. Nevadí to? S tou otázkou usnul, bylo mu těžko.

Po týdnu bylo rozhodnuto, že Milo se znovu narodí jako osobnost z rádia jménem Milo „Vepřová Kotleta“ Zilinski v Cincinnati v Ohio.

A tak šel a žil tenhle život a umřel v devětačtyřiceti. Když se probudil v Životě po životě na starém zrezivělém železničním mostě, hlavu měl na Suziině klíně. Hladila ho po vlasech, ale nepolíbila ho nebo tak něco. Takové to mezi nimi ještě dlouho nebylo. Měli na sebe asi minutu nebo dvě, aby si společně užili dospělosti, než se objevila Máma a ta paní s kočkama.

„Co byla tvoje nejoblíbenější věc?“ zeptala se Suzie. „Co ti bude nejvíc chybět?“

„Ze života?“ Milo se na chvíli zamyslel, než odpověděl. Život Kotlety Zilinského byl poněkud prostopášný. Pochyboval, že tentokrát dostane hezký dům.

„Vánoce,“ řekl. „Ty jsem měl nejradši.“

Kecal. Nejradši měl holku jménem Peanut, kterou potkal v zákulisí na Ozzfestu.

Odpustila mu to. Tak vznikají mezi lidmi přátelství.